



ZJAZD **IX**

WSPÓŁPRACA

ZJAZD **IX**

Redaktor Grzegorz Mazurkiewicz

WSPÓŁPRACA

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego

Recenzenci

dr Danuta Elsner
prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak

„Przywództwo i zarządzanie w oświacie – system kształcenia i doskonalenia dyrektorów szkół/placówek”. Materiały szkoleniowe opracowane w ramach projektu (Nr UDA.POKL.03.01.02-00-002/13), współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1. *Modernizacja systemu zarządzania i nadzoru w oświacie.*

© Copyright by Ośrodek Rozwoju Edukacji
Wydanie I, Kraków 2015
All rights reserved

Niniejszy utwór ani żaden jego fragment nie może być reprodukowany, przetwarzany i rozpowszechniany w jakikolwiek sposób za pomocą urządzeń elektronicznych, mechanicznych, kopiujących, nagrywających i innych oraz nie może być przechowywany w żadnym systemie informatycznym bez uprzedniej pisemnej zgody Wydawcy.

e-ISBN 978-83-233-9259-0
doi:10.4467/K9259.10/e/15.15.3630



www.wuj.pl

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
Redakcja: ul. Michałowskiego 9/2, 31-126 Kraków
tel. 12-663-23-81, 12-663-23-82, fax 12-663-23-83
Dystrybucja: tel. 12-631-01-97, tel./fax 12-631-01-98
tel. kom. 506-006-674, e-mail: sprzedaz@wuj.pl

Spis treści

Dzień 1

Dzień 2

VI.4.1: Coaching i mentoring	5
V.3.2: Strategia rozwoju szkoły. Analiza strategiczna i wybór obszarów	6
V.3.3: Cele i działania	8
V.3.4: Narzędzia ewaluacji strategii szkoły	11
III.4.1: Współpraca z placówkami oświatowymi	12
III.3.1: Diagnoza ułatwień i trudności w kontekście podejmowania współpracy z rodzicami	14

Dzień 3

III.3.2: Animowanie i budowanie zaangażowania rady rodziców. Współpraca z rodzinami uczniów, aktywizowanie ich potencjału w celu realizacji celów szkoły	17
III.3.3: Budowanie zaufania we współpracy. Mediacje i negocjacje w wypadku konfliktu między partnerami/pracownikami szkoły a rodzicami	20
III.2.3: Komunikacja publiczna w szkołach	23
VI.7.6: Zdania podsumowujące	25

Dzień 1

Coaching, wykład koordynatorów

Dzień 2

Obszar VI Moduł 4: Korzystanie ze wsparcia innych.

VI.4.1

Zagadnienie 1: Coaching i mentoring



Cel sesji: Refleksja na temat własnego procesu uczenia się i pracy w grupie krytycznych przyjaciół.



Czas: 60 minut



Sposób pracy: warsztat

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Spotkanie w grupie krytycznych przyjaciół

OU (osoby uczestniczące) pracują w grupach krytycznych przyjaciół. Rozmowa skupia się wokół zadania projektowego na temat koncepcji szkoły/placówki.

OP (osoba prowadząca) przypomina zasady pracy przyjęte w grupie krytycznych przyjaciół i zaprasza OU do zwrócenia szczególnej uwagi na rolę facylitatora.

3. Podsumowanie

OP prosi chętne osoby o podzielenie się swoim przemyśleniami na forum. Zaprasza również facylitujących rozmowy w grupach do przedstawienia wniosków z tego doświadczenia.

V.3.2

Obszar V Moduł 3: Strategia i cele.

Zagadnienie 2: Strategia rozwoju szkoły. Analiza strategiczna i wybór obszarów



Cel sesji: Poznanie zasad analizy SWOT I TOWS oraz wybory obszarów do rozwoju.



Czas: 120 minut



Sposób pracy: warsztat

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Rola wizji w tworzeniu koncepcji pracy oraz w formułowaniu strategii rozwoju szkoły



Materiał filmowy:
Szkoła z wizją, Gimnazjum im. Macieja Rataja w Żmigrodzie
<https://www.youtube.com/watch?v=oHFLgan-ynw>



D. Elsner, *Koncepcja pracy szkoły. Nowe rozwiązania dla starych problemów*, <http://www.npseo.pl/data/documents/2/141/141.pdf>



Jakie cechy/elementy powinna mieć koncepcja szkoły/placówki?

OP dzieli OU na grupy 4–5-osobowe. OU oglądają materiał filmowy *Szkoła z wizją, Gimnazjum im. Macieja Rataja w Żmigrodzie*, <https://www.youtube.com/watch?v=oHFLgan-ynw>. OU w zespołach rozmawiają nad wizją i misją szkoły przedstawionej w filmie. Zastanawiają się, jak mogłaby być sformułowana koncepcja szkoły/placówki, jakie wartości są przyjęte w pokazanej szkole/placówce, jakie potrzeby rozwojowe uczniów oraz środowiska zaspokaja koncepcja gimnazjum. Przedstawiciele poszczególnych grup prezentują swoje wnioski. W tych samych grupach OU, wykorzystując materiał Danuty Elsner *Koncepcja pracy szkoły. Nowe rozwiązania dla starych problemów*, zamieszczony na stronie <http://www.npseo.pl/data/documents/2/141/141.pdf> oraz zapisy w wymaganiu „Szkoła/placówka realizuje koncepcję pracy ukierunkowaną na rozwój uczniów”, odpowiadają na pytanie: *Jakie cechy/elementy powinna mieć koncepcja szkoły?* OU w grupach wypracowują 10 cech dobrej koncepcji szkoły i prezentują swoje przemyślenia. OP informuje, że te cechy będą stanowiły kryteria oceny zadania projektowego podsumowującego kurs, którego są uczestnikami. OP powinna zadbać, aby wypracowana lista wróciła do OU jako lista samooceny wykonanego zadania projektowego.

3. Analiza strategiczna jako podstawa do wyznaczania strategii szkoły

OP informuje, że OU dokonały już wieloaspektowej oceny pracy szkoły przez analizę jej wnętrza i powiązań z otoczeniem, posługując się SWOT. Taka analiza nosi nazwę analizy strategicznej i jest podstawą do wyznaczania strategii szkoły. OP wykorzystuje prezentację (Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1 Prezentacja) i uświadamia OU, że **wszystkie aspekty pracy szkoły/placówki tworzą powiązaną sieć wzajemnie od siebie zależnych czynników**. OP dzieli OU na czteroosobowe grupy, które



Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1
Prezentacja

dokonują wnikliwej analizy opracowanego materiału i jej oceny. W trakcie pracy w grupach OU pogłębiają analizę oraz oceniają wpływ między siłami, słabościami, szansami i zagrożeniami, co pozwoli OU wybrać obszary do rozwoju szkoły.

4. Analiza TOWS

OU rozdaje materiał do pracy nad analizą TOWS (Obszar V Moduł 3.2 Zał. 1 TOWS). OU w grupach wybierają do analizy materiał jednej ze szkół, które reprezentują, lub wykorzystują przykład szkoły w Żmigrodzie i tworzą macierz TOWS. OU zadają pytania, dokonują refleksji i oceniają w skali od 0–3 wartość wpływu czynników zewnętrznych (szans i zagrożeń) na mocne i słabe strony szkoły.



Obszar V Moduł 3.2 Zał. 1
TOWS

5. Analiza SWOT

Następnie OU otrzymują materiał ćwiczeniowy do pracy z macierzą SWOT (Obszar V Moduł 3.2 Zał. 2 SWOT) i dokonują oceny kilku przykładowych czynników.



Obszar V Moduł 3.2 Zał. 2
SWOT

6. Wybór obszarów rozwojowych szkoły

OU zostają poproszeni o wskazanie tych powiązań, które otrzymały wartości najwyższe w dokonanej ocenie. W ten sposób tworzy się seria powiązanych wzajemnie zagadnień. OU wpisują w tabeli pytania, które pojawiły się na podstawie analizy macierzy. OU grupują wzajemne powiązania w obszary. OP prosi, aby OU nazwały grupy najczęściej powtarzających się powiązań – w ten sposób powstają obszary rozwojowe szkoły. Przedstawiciele grup prezentują wybrane przez siebie obszary do rozwoju. OP komentuje to działanie jako pierwszy krok w pracy nad strategią szkoły.



Materiały szkoleniowe:

- Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1
Prezentacja
- Obszar V Moduł 3.2 Zał. 1
TOWS
- Obszar V Moduł 3.2 Zał. 2
SWOT

Lektura:

- D. Elsner, *Koncepcja pracy szkoły. Nowe rozwiązania dla starych problemów*, <http://www.npseo.pl/data/documents/2/141/141.pdf>

Materiał filmowy:

- *Szkoła z wizją, Gimnazjum im. Macieja Rataja w Żmigrodzie*, <https://www.youtube.com/watch?v=oHFLgan-ynw>

Materiały biurowe:

- flipchart, pisaki

7. Podsumowanie

Zadanie rozwojowe (fakultatywnie)

Cel zadania: Wyodrębnienie strategii rozwojowych szkoły oraz działań podporządkowanych strategii w perspektywie 1-roczej, 3-letniej, 5-letniej.

Opis zadania: OU tworzą macierze SWOT i TOWS dla własnych szkół i zliczają wartości liczbowe przypisywane każdorazowo wszystkim powiązaniom między czynnikami. Na podstawie zagregowanych danych liczbowych w każdej ćwiartce wyodrębniają tzw. strategie czyste (normatywne) i umieszczają je na platformie e-learning.

Forma: e-learning. Zamieszczone materiały służą jako dobre praktyki i są umieszczone na platformie jako „gadająca e-ściana”.



Obszar V Moduł 3.2 Zał. 3
Strategie rozwojowe szkoły

Materiały do wykonania zadania: Obszar V Moduł 3.2 Zał. 3 Strategie rozwojowe szkoły.

Na kiedy do wykonania: do miesiąca po zakończeniu realizacji zagadnienia.

V.3.3

Obszar V Moduł 3: Strategia i cele.

Zagadnienie 3: Cele i działania



Cel sesji: Formułowanie celów strategicznych i operacyjnych.



Czas: 120 minut



Sposób pracy: warsztat

Zadanie przed zajęciami

Cel zadania: Uświadomienie konieczności planowania celów oraz refleksja nad organizacją ich planowania.

Opis zadania: OU zapoznają się na platformie e-learning z materiałem filmowym Jamie Drummon *Jeśli chodzi o globalne cele, zaczerpnijmy pomysły z tłumy*, http://www.ted.com/talks/jamie_drummond_how_to_set_goals_for_the_world.html. OP przygotowuje pytania dotyczące filmu, które umieszcza na forum dyskusyjnym. *Jak organizować planowanie celów?* Zebrane z forum odpowiedzi przekazywane są OP stacjonarnie i stają się punktem wyjścia do zagadnienia: cele i działania.

Forma: forum internetowe.

Materiały do wykonania zadania: link do filmu, http://www.ted.com/talks/jamie_drummond_how_to_set_goals_for_the_world.html.

Kiedy do wykonania: przed zajęciami stacjonarnymi rozpoczynającymi zagadnienie: cele i działania.

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Cele osobiste. Wstęp do zagadnienia

Przed zajęciami OP przygotowuje plakat z zarysem postaci człowieka wraz z 7 pytaniami, umieszczając je przy poszczególnych częściach ciała

(Głowa – o czym marzę, by osiągnąć ten cel? Usta – kto wie o moim celu? Serce – jakie emocje pomogą mi w działaniach, które doprowadzą do realizacji celu? Prawa ręka – do jakich zasobów mam dostęp? Lewa ręka – jakie są moje zasoby [wiedza, umiejętności, postawy]? Brzuch – kto i/lub co może mi przeszkodzić w realizacji celu? Stopy – czego będę bronił, realizując ten cel?). OP prosi, aby każda OU zapisała na kartce papieru jeden ze swoich celów w życiu prywatnym – który planuje zrealizować w ciągu jednego roku. Następnie prosi, aby OU narysowały na kartce papieru postać człowieka. OP odsłania zapisane na plakacie pytania, we wskazanej kolejności (głowa → stopy). Każda OU zapisuje swoje odpowiedzi w odpowiednich miejscach. Chętni opowiadają o swoich celach innym członkom grupy.

3. Cele SMART

OP zapisuje na flipcharcie skrót SMART i komentuje każdą z liter, odnosząc je do poprzedniego ćwiczenia. Materiał do przygotowania się do zajęć: <http://kaczor.info/pl/artykuly/jak-wyznaczac-osiagac-cele-metoda-smart-117>, http://doskonaleniewsieci.pl/Download_SORE.aspx.

OP odnosi się do praktycznego aspektu techniki SMART i prezentuje wybrany przez siebie przykład. OU otrzymują od OP do wykonania ćwiczenie (Obszar V Moduł 3.3 Zał. 1 Cele SMART). Zadaniem OU jest weryfikacja, czy zapisane w karcie plany spełniają poszczególne kryteria SMART. Jeśli cel spełnia dane kryterium, należy wpisać w odpowiednie pole „T”, jeśli nie – „N”, jeśli trudno jednoznacznie stwierdzić – „?”. Gdy któreś z kryteriów nie jest jednoznacznie spełnione, należy odpowiednio przereklamować cel i wpisać go w podanym na karcie pracy miejscu.



Obszar V Moduł 3.3 Zał. 1
Cele SMART

4. Cele strategiczne i operacyjne

OP nawiązuje do materiału filmowego, który OU poznały i nad którym dyskutowały na platformie e-learningowej (J. Drummon, *Jeśli chodzi o globalne cele, zaczerpnijmy pomysły z tłumy*). OP zadaje pytania: *Jaka w kontekście obejrzanego filmu jest różnica między celami strategicznymi oraz operacyjnymi? Kto formułuje i realizuje te dwie kategorie celów?* OP zbiera najważniejsze różnice na plakacie. W podsumowaniu powinny się znaleźć różnice wynikające z:

- perspektywy czasowej (cele strategiczne – co najmniej 3 lata, cel operacyjny 1–2 lata),
- szczebla zarządzania (cele strategiczne – formułowane przez dyrektora/dyrektorki, cele operacyjne formułują nauczyciele),
- różnych poziomów ogólności celów: cele strategiczne bardziej ogólne (np. nauczyciele wspólnie rozwiązują problemy), a cele operacyjne stanowią operacjonalizację działań niezbędnych do osiągnięcia celów strategicznych (np. w ciągu roku szkolnego nauczyciele zastosują na zajęciach co najmniej dwa standaryzowane testy sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów).



Jaka jest różnica między celami strategicznymi oraz operacyjnymi? Kto formułuje i realizuje te dwie kategorie celów?

OP podkreśla, że **formułowanie celów szkoły/placówki jest postrzegane jako istotna umiejętność przywódcza**. Zwraca uwagę na fakt, że umiejętność formułowania celów **jest dla dyrektorów tożsama z umiejętnością przekonywania do swojej wizji i celów innych współpracowników**.

5. Formułowanie celów strategicznych i operacyjnych



Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1
Prezentacja

OP przypomina OU slajd 8 z prezentacji (Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1 Prezentacja) i komentuje zależności między celami strategicznymi i operacyjnymi. OU w grupach formułują cele strategiczne i cele operacyjne swojej szkoły lub szkoły wskazanej przez jednego uczestnika grupy.



Obszar V Moduł 3.3 Zał. 2
Cele strategiczne i operacyjne

W grupach oceniają, czy są to cele SMART. Zadanie wykonują, korzystając z materiału (Obszar V Moduł 3.3 Zał. 2 Cele strategiczne i operacyjne) i w tej formie prezentują wyniki pracy grupy.

6. Planowanie działań. Metoda planowanie z przyszłości



Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1
Prezentacja

OP przypomina OU, że poszukiwali już wcześniej związków między siłami, słabościami, szansami i zagrożeniami. Do celów szkoleniowych wykorzystuje poniższe pary powiązań i tworzy na tej podstawie przykład opcji strategicznej, jeden cel strategiczny i trzy cele operacyjne oraz przechodzi do planowania działań. Prezentacja slajdów 9 i 10 (Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1 Prezentacja). Do planowania działań OP wprowadza technikę planowania z przyszłości i omawia materiał (Obszar V Moduł 3.3 Zał. 3 Planowanie z przyszłości). OU w grupach, wykorzystując formatkę, planują cztery działania / pięć działań dla jednego operacyjnego celu. Grupy prezentują wyniki swojej pracy. OP umożliwia innym grupom dopisywanie propozycji działań do przedstawionego materiału. OU przypomina jednocześnie, że metoda była wykorzystywana przy pracy z danymi (obszar II Moduł 3).



Obszar V Moduł 3.3 Zał. 3
Planowanie z przyszłości



Materiały szkoleniowe:

- Obszar V Moduł 3.3 Zał. 1 Cele SMART
- Obszar V Moduł 3.3 Zał. 2 Cele strategiczne i operacyjne
- Obszar V Moduł 3.3 Zał. 3 Planowanie z przyszłości
- Obszar V Moduł 3.1 Zał. 1 Prezentacja

Materiały biurowe:

- flipchart, pisaki

7. Podsumowanie

OP informuje, że

planowanie z przyszłości powinno się odnosić do koniecznych zasobów oraz do tego, że wszelkie działania w szkole mogą być inicjowane i realizowane przez pojedynczego nauczyciela, przez zespół nauczycieli oraz przez całe grono pedagogiczne.

OP podsumowuje, że określanie działań kończy pracę nad strategią w szkole.

Obszar V Moduł 3: Strategia i cele.

V.3.4

Zagadnienie 4: Narzędzia ewaluacji strategii szkoły



Cel sesji: Refleksja nad wartością ewaluacji strategii rozwoju szkoły oraz praktyczne wykorzystanie narzędzi ewaluacji strategii rozwoju szkoły.



Czas: 90 minut



Sposób pracy: warsztat

Zadanie przed zajęciami

Cel zadania: Uświadomienie wartości ważnych w procesie tworzenia strategii.

Opis zadania: OU zapoznają się z tekstem i podejmują refleksję nad tym, co w tym tekście jest istotne i do wykorzystania w praktyce.

Materiał: G. Mazurkiewicz, *Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym. Zasady i wartości*, [w:] G. Mazurkiewicz (red.), *Jak być jeszcze lepszym. Ewaluacja w edukacji*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2012, s. 13–37.

Kiedy do wykonania: przed zjazdem.

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Konceptualizacja ewaluacji

OP wcześniej przygotowuje plakat z etapami procesu planowania i realizacji ewaluacji: a) wybór przedmiotu ewaluacji, b) opis strategii w kontekście kryteriów ewaluacji, c) sformułowanie pytań badawczych, d) wybór metod zbierania informacji oraz ich źródeł, e) tworzenie harmonogramu realizacji działań ewaluacyjnych, f) przygotowanie narzędzi badawczych, g) zbieranie danych, h) analiza danych i sformułowanie wniosków, i) zaplanowanie działań na podstawie wyników ewaluacji. OP omawia kolejne etapy, komentuje je i odpowiada na pytania OU. OP odnosi się także do wyników raportu kompetencji (R. Dorczak, J. Kołodziejczyk (red.), *Kompetencje przywódcze kadry kierowniczej szkół i placówek w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015) dla obszaru V, z którego wynika, że dyrektorzy dosyć często wskazują, iż brakuje im umiejętności tworzenia narzędzi służących nadzorowi nad realizacją celów.



Obszar V Moduł 3.4 Zał. 1
Planowanie ewaluacji strategii

3. Ewaluacji celów strategicznych szkoły. Tworzenie planu ewaluacji

OU, wykorzystując materiał (Obszar V Moduł 3.4 Zał. 1 Planowanie ewaluacji strategii), w grupach tworzą plan ewaluacji i odnoszą się do wybranych celów strategicznych szkoły. W trakcie pracy OU opracowują: cel ewaluacji, przedmiot, kryteria ewaluacyjne, pytania badawcze. Zapisują swój plan na plakatach. W razie potrzeby OP prosi o przypomnienie znanych im metod zbierania danych. OU dopisują do swoich planów te metody, które wydają im się adekwatne do postawionych pytań badawczych.



Materiały szkoleniowe:
• Obszar V Moduł 3.4 Zał. 1
Planowanie ewaluacji strategii

Materiały biurowe:
• flipchart
• kolorowe karteczki samoprzylepne, plakaty

4. Podsumowanie

OU przedstawiają wyniki swojej pracy na forum. Omawiając, zwracają uwagę na kryteria ewaluacyjne i uzasadniają, dlaczego te wartości ewaluacyjne są dla nich ważne. OP podkreśla, że

planowanie ewaluacji powinno być procesem uspołecznionym, a kryteria ewaluacyjne powinny być przyjęte w szkole po wcześniejszej dyskusji wszystkich osób realizujących cele strategiczne szkoły.

III.4.1

Obszar III Moduł 4: Współpraca dyrektora ze środowiskiem lokalnym.

Zagadnienie 1: Współpraca z placówkami oświatowymi



Cel sesji: Refleksja nad wartością współpracy z instytucjami edukacyjnymi i oświatowymi (poradnie psychologiczno-pedagogiczne, inne szkoły, przedszkola, uczelnie wyższe, uniwersytety III wieku, domy kultury, instytucje kultury – teatry, kina, opera, NGO). Analiza form współpracy z instytucjami edukacyjnymi i oświatowymi w środowisku.



Czas: 45 minut



Sposób pracy: warsztat

Zadanie przed zajęciami

Cel zadania: Zapoznanie się z literaturą przedmiotu pod kątem podejmowania współpracy z różnymi instytucjami.

Forma: e-learning, studia literaturowe.

Materiały do wykonania zadania: K. Hernik, M. Solon-Lipiński, J. Stasiowski, *Współpraca szkół z podmiotami zewnętrznymi*, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2012 (w szczególności strony: 27–29, 34–36). *Nauczyciele jako ucząca się społeczność zawodowa*, ORE. Materiały z konferencji.

Rozporządzenie MEN w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, www.men.gov.pl.

E. Zwierzyńska, E. Koźniewska, *Analiza obszarów współpracy poradni psychologiczno-pedagogicznych i szkół w obowiązujących aktach prawnych*, Wydział Rozwoju Szkół i Placówek ORR.

Kiedy do wykonania: do zapoznania się przed zajęciami.

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Analiza form współpracy z instytucjami edukacyjnymi i oświatowymi w środowisku

OP przedstawia tematykę sesji. OU zostają podzieleni na grupy. Każda zajmuje się opracowaniem innego zagadnienia (na podstawie wcześniej przeczytanej literatury oraz doświadczeń własnych) oraz instrukcji:

Grupa I – poradnie psychologiczno-pedagogiczne (Obszar III Moduł 4.1 Zał. 1 PPP/ODN). *Zastanów się, w jaki sposób można wzmocnić współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i ośrodkiem doskonalenia nauczycieli.*

Grupa II – inne szkoły (Obszar III Moduł 4.1 Zał. 2 Szkoły). *Zastanów się i opisz możliwe formy współpracy Twojej placówki z innymi szkołami (wszystkich etapów: podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi).*

Grupa III – uczelnie wyższe i uniwersytety III wieku (Obszar III Moduł 4.1 Zał. 3 Uczelnie). *Zastanów się i opisz możliwe formy współpracy Twojej placówki z uczelniami wyższymi (w tym: uniwersytety, politechniki, uniwersytety III wieku, Centra Kształcenia Ustawicznego itp.).*

Po upływie 10 minut grupy przekazują kartki kolejnemu zespołowi, który dopisuje nowe pomysły. Grupy wymieniają kartki do momentu, aż każda z grup przeanalizuje wypracowany materiał i doda własne pomysły.

3. Podsumowanie

OP krótko przedstawia rezultaty pracy i zaprasza do dyskusji, ze szczególnym uwzględnieniem pytań: *Jak współpraca z instytucjami wpływa na proces uczenia się? Jakie wnioski i uwagi wynikają z tego dla dyrektorów? Jaki to ma związek z koncepcją szkoły (w odniesieniu do rozwoju uczniów i rozwoju społeczności)?*



Jak współpraca z instytucjami wpływa na proces uczenia się?



Materiały szkoleniowe:

- Obszar III Moduł 4.1 Zał. 1 PPP/ODN
- Obszar III Moduł 4.1 Zał. 2 Szkoły
- Obszar III Moduł 4.1 Zał. 3 Uczelnie

Materiały biurowe:

- kartki A4, długopisy

III.3.1

Obszar III Moduł 3: Współpraca dyrektora z rodzicami.

Zagadnienie 1: Diagnoza ułatwień i trudności w kontekście podejmowania współpracy z rodzicami



Cel sesji: Refleksja nad rolą rodziców we współpracy ze szkołą. Opracowanie narzędzi do diagnozy poziomu współpracy z rodzicami.



Czas: 45 minut



Sposób pracy: warsztat

Zadanie przed zajęciami

Cel zadania: Analiza możliwych ułatwień i trudności w kontekście podejmowania współpracy z rodzicami.

Opis zadania: Zapoznanie się z fragmentem publikacji. OU zastanawiają się, co w tym tekście jest inspirujące, a co jest trudne, oraz jaki jest związek między myślami w tekście a rzeczywistością w szkole OU.

Forma: e-learning.

Materiały do wykonania zadania: G. Całek, A. Poraj, *Rodzice w szkole, przedszkolu, na osiedlu*, Instytut Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2011, s. 99–110.

Kiedy do wykonania: do zapoznania się przed zajęciami

UWAGA! Do realizacji tego tematu OP może wykorzystać scenariusz 1 lub 2.

SCENARIUSZ 1

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Opracowanie narzędzi do diagnozy profilu funkcjonowania rodziców w szkole

OP dzieli OU na grupy. Na podstawie informacji uzyskanych z materiałów przeczytanych przed zajęciami OU opracowują pytania do poszczególnych narzędzi (np. ankiety) diagnozujących specyfikę funkcjonowania szkoły pod kątem podejmowania współpracy z rodzicami:

Grupa 1 – narzędzie (np. ankieta) dla nauczycieli

Grupa 2 – narzędzie (np. ankieta) dla rodziców

W tworzeniu narzędzi OU stosują zasady podane w materiale (Obszar III Moduł 3.1 Zał. 11 Współpraca dyrektora z rodzicami – zasady diagnozy).



Obszar III Moduł 3.1 Zał. 11
Współpraca dyrektora z rodzicami – zasady diagnozy

3. Podsumowanie

OU poddają analizie opracowane narzędzia, zgodnie z matrycą logiczną: Cel diagnozy/badania – Poszukiwane informacje – Pytania w narzędziu. Sprawdzają, czy wszystkie poszukiwane informacje zostały przełożone na język pytań w narzędziach. Przedstawiają efekty swojej pracy. OP skupia podsumowującą dyskusję wokół pytań: *Kto powinien być odbiorcą informacji zebranych przygotowanym narzędziem? Jakie zadania stoją przed liderem w trakcie tak przeprowadzonego działania szkoły?*



Materiały szkoleniowe:

- Obszar III Moduł 3.1 Zał. 11 Współpraca dyrektora z rodzicami – zasady diagnozy

SCENARIUSZ 2

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Przygotowanie scenariusza spotkania z rodzicami

OP dzieli OU na grupy. Każda z grup wykonuje inne zadanie:

Grupa 1 – formułuje zaproszenia dla rodziców,

Grupa 2 – zapisuje oczekiwania dyrektora/dyrektorki związane ze współpracą z rodzicami,

Grupa 3 – zapisuje, jak zachęcić rodziców do przyścia na spotkanie w szkole.

Każda z grup prezentuje pozostałym OU swoje pomysły. W tych samych grupach OU tworzą scenariusz spotkania z rodzicami, uwzględniając:

- główny temat spotkania,
- sposób, w jaki będą przebiegały rozmowy z rodzicami,
- nacisk na dialog oraz aktywność,
- organizację przestrzeni,
- poczęstunek oraz inne elementy.

3. Podsumowanie

OU prezentują scenariusz na forum. OP zwraca szczególną uwagę na uruchomienie aktywności wszystkich obecnych. OP podsumowuje pytaniami: *Jakie umiejętności powinny posiadać osoby organizujące spotkanie z dużą grupą rodziców? Jakie zadania stoją przed dyrektorem/dyrektorką podczas organizowania spotkań z rodzicami?* OU rozmawiają i wymieniają umiejętności oraz zadania dyrektora/dyrektorki.



Jakie zadania stoją przed dyrektorem/dyrektorką podczas organizowania spotkań z rodzicami?



Materiały biurowe:

- kartki A4, długopisy

Zadanie rozwojowe

OU czytają lekturę i odpowiadają na pytania: *Czy szkoła wyrównuje szanse? Co w tym tekście jest inspirujące, a co jest trudne? Jaki widzisz związek pomiędzy myślami zawartymi w tekście a rzeczywistością w Twojej szkole?*

Materiały: K. Lynch, *Czy szkoła wyrównuje szanse?*, „Gazeta Wyborcza”, 14–15.05.2011, http://www.npseo.pl/data/various/files/Mitologia%20r%C3%B3wnych%20szans-K_Lynch1.pdf.

Forma: lektura.

Kiedy do wykonania: przed kolejnym zjazdem.

Dzień 3

Obszar III Moduł 3: Współpraca dyrektora z rodzicami.

III.3.2

Zagadnienie 2: Animowanie i budowanie zaangażowania rady rodziców.

Współpraca z rodzinami uczniów, aktywizowanie ich potencjału w celu realizacji celów szkoły



Cel sesji: Refleksja nad wartością współpracy z rodzicami. Analiza dostarczonych materiałów i określenie możliwych form współdziałania. Wymiana doświadczeń na temat form współpracy.



Czas: 90 minut



Sposób pracy: praca metodą jigsaw i burzy mózgów, prezentacje

Zadanie przed zajęciami

Cel zadania: Zebranie informacji na temat form współpracy z rodzicami podejmowanych w szkole.

Opis zadania: Analiza istniejących form współpracy szkoły z rodzicami w placówce uczestnika. OU zbierają informacje w swojej placówce, wpisując odpowiedzi we właściwych rubrykach w podanym materiale.

Materiały do wykonania zadania: Obszar III Moduł 3.2 Zał. 1 Pre-work – analiza form współpracy.

Kiedy do wykonania: przed zajęciami.



Obszar III Moduł 3.2 Zał. 1
Pre-work – analiza form
współpracy

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi
2. Praca w grupach eksperckich metodą jigsaw. Analiza dokumentów i opracowań dotyczących współpracy z rodzicami

W pierwszej części OP dzieli OU na trzy grupy eksperckie. Każda z nich otrzymuje materiały do analizy. OU zastanawiają się nad pytaniem: *W jaki sposób wybrane dokumenty i materiały definiują, opisują formy współpracy szkoły z rodzicami?* Każda grup przedstawia efekty dyskusji pozostałym grupom.

Zestaw lektur dla każdej z grup:

Grupa 1

- *Jak założyć Radę Rodziców*, MEN, https://www.men.gov.pl/images/zycie_szkoly/rada_rodzicow_01.pdf.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 r. Nr 78, poz. 483).
- Karta nauczyciela z dnia 26 stycznia 1982 r. (Dz.U. 2006 r. Nr 97, poz. 674).
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz.U. 1991 r. Nr 95, poz. 425).

Grupa 2

- G. Całek, A. Poraj, *Rodzice w szkole, przedszkolu, na osiedlu*, Instytut Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2011, s. 122–129.
- M. Mendel, *Edukacja społeczna. Partnerstwo rodziny, szkoły i gminy w perspektywie amerykańskiej*, Adam Marszałek, Toruń 2001 (Obszar III Moduł 3.2 Zał. 8 Joyce Epstein).
- E. Piotrowska-Gromniak, *Jak wzmocnić dialog polskiej szkoły z rodzicami?*, https://www.men.gov.pl/images/zycie_szkoly/rada_rodzicow_04.pdf.
- *Rola rodziców w systemach edukacyjnych Unii Europejskiej. Eu-rydyce*, https://www.men.gov.pl/images/zycie_szkoly/rada_rodzicow_05.pdf.

Grupa 3

- G. Całek, A. Poraj, *Rodzice w szkole, przedszkolu, na osiedlu*, Instytut Inicjatyw Pozarządowych, Warszawa 2011.
- Europejska karta praw i obowiązków rodziców.
- Konwencja o prawach dziecka, http://www.unicef.org/magic/resources/CRC_polish_language_version.pdf.
- Konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1991 r. (Dz.U. 1991 r. Nr 120, poz. 526).
- Powszechna deklaracja praw człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r. (Dz.U. 1989 r. Nr 29, poz. 155).

W kolejnym etapie ćwiczenia OP dzieli OU na nowe zespoły. W skład każdego nowego zespołu wchodzi przedstawiciele wcześniejszych zespołów eksperckich, którzy kolejno relacjonują, czego dowiedzieli się z analizowanych dokumentów. Następnie OU odpowiadają na pytania: *Jakie są rola i zadania rady rodziców (ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za funkcjonowanie szkoły)? Jakie inicjatywy mogą być podejmowane przez rodziców w szkole, poza zadaniami rady rodziców (należy uwzględnić różnorodność i odmienne zaplecze intelektualne, zawodowe i społeczne rodziców)? Jak budować i utrzymać dobrą, efektywną współpracę z rodzicami, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców roszczeniowych, niewspółpracujących i/lub negatywnie nastawionych do szkoły?* Sformułowane odpowiedzi OU wpisują w rubryki w podanym materiale (Obszar III Moduł 3.2 Zał. 9 Jigsaw). OU notują



Obszar III Moduł 3.2 Zał. 8
Joyce Epstein



Obszar III Moduł 3.2 Zał. 9
Jigsaw

dodatkowe informacje i pomysły w rubrykach materiału (Obszar III Moduł 3.2 Zał. 10 Aktywizowanie rodziców).



Obszar III Moduł 3.2 Zał. 10
Aktywizowanie rodziców

3. Podsumowanie

Wypracowane przez OU wnioski są prezentowane przez przedstawicieli grup. Na zakończenie OU dyskutują w parach: *Jakie zadania stoją przed dyrektorem/dyrektorką szkoły przy tak rozumianej i opisanej współpracy z rodzicami?* Chętni dzielą się swoimi przemyśleniami na forum.



Materiały szkoleniowe:

Fragmety podanej literatury – w formie wydrukowanej

- Obszar III Moduł 3.2 Zał. 8 Joyce Epstein
- Obszar III Moduł 3.2 Zał. 9 Jigsaw
- Obszar III Moduł 3.2 Zał. 10 Aktywizowanie rodziców

Materiały biurowe:

- kartki, długopisy

III.3.3

Obszar III Moduł 3: Współpraca dyrektora z rodzicami.

Zagadnienie 3: Budowanie zaufania we współpracy. Mediacje i negocjacje w wypadku konfliktu między partnerami/pracownikami szkoły a rodzicami



Cel sesji: Refleksja nad wartością zaufania we współpracy i sposoby jego wypracowania. Zapoznanie z mechanizmem powstawania konfliktu oraz możliwości podejmowania działań na wczesnych etapach jego powstawania. Kształtowanie umiejętności angażowania partnerów zewnętrznych do prowadzenia mediacji.



Czas: 120 minut



Sposób pracy: gra symulacyjna, elementy wykładu, warsztat

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Ustalenie zasad gry symulacyjnej

OP dzieli OU na dwie grupy (A i B) – nie więcej niż 8–10 osób w grupie (jeśli OU jest więcej, tworzymy cztery małe grupy (A, B, C, D)). Obie grupy mają jedną kopalnię srebra. Grupy powinny siedzieć w pewnej odległości od siebie, aby nie słyszeć siebie wzajemnie. OP prosi, aby w każdej z grup wybrać sztygara – osobę, która będzie przekazywać prowadzącemu podjęte decyzje. Następnie OU zapoznają się z instrukcją (Obszar III Moduł 3.3 Zał. 11 Instrukcja Kopalnia srebra). OP zapisuje na tablicy cel gry: maksymalny zysk i rysuje schemat kopalni.

OP rysuje także na papierze lub tablicy tabelę z punktacją, opisującą poszczególne decyzje i rezultaty pracy wszystkich grup.



Obszar III Moduł 3.3 Zał. 11
Instrukcja Kopalnia srebra



Rys. 1. Kopalnia srebra

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 1. Harmonogram pracy w kopalni srebra

Tydzień pierwszy	Drużyna A Decyzja Zysk	Drużyna B Decyzja Zysk
Poniedziałek		
Wtorek		
Środa		
Czwartek		
Piątek		
Suma:		

Tydzień drugi	Drużyna A Decyzja Zysk	Drużyna B Decyzja Zysk
Poniedziałek		
Wtorek		
Środa		
Czwartek		
Piątek		
Suma:		

Źródło: opracowanie własne.

W czasie trwania gry prowadzący nie komentuje decyzji grup i nie przypomina, co jest głównym celem ich działania. Ważne by OU rozumiały tabelę z punktacją.

Tab. 2. Punktacja gry – kopalnia srebra

Narzędzie	Rezultat (zysk)
Kilof/kilof	+25 kg / +25 kg x 3
Kilof/dynamit	-50 kg / +50 kg x 3
Dynamit/dynamit	-100 kg / -100 kg x 3

Źródło: opracowanie własne.

3. Przebieg gry

OP rozpoczyna grę. Zapowiada poniedziałek i daje grupom maksymalnie dwie minuty na podjęcie decyzji, jakiego narzędzia grupa użyje. Grupy ujawniają swoje decyzje jednocześnie przez sztygara podchodzącego do OP i dzielącego się po cichu informacją o ich wyborze. Dopiero po otrzymaniu informacji od każdej z grup OP zapisuje wynik na tablicy. Podobnie dzieje się w pozostałe dni tygodnia. W piątek OP podsumowuje zyski każdej grupy. Po zakończeniu pierwszego tygodnia sztygarzy za zgodą grup mogą rozpocząć rozmowy o strategii postępowania i decyzjach podejmowanych w kolejnym tygodniu. Sztygarzy dostają około dwóch/trzech minut na rozmowę, o ile chcą z nich skorzystać. Następnie OP przeprowadza całą tygodniową procedurę raz jeszcze. Po dwóch tygodniach grupy liczą końcowy zysk. Uwaga! Jeśli w pierwszym i na początku drugiego tygodnia, obie grupy wybiorą każdego dnia strategię: dynamit (tracą punkty), aby sprawdzić,

czy możliwa jest zmiana strategii postępowania lub też by przełamać impas i zachęcić do zmiany strategii, OP może wprowadzić w jednym dniu w drugim tygodniu (najlepiej w środę) potrojenie punktacji tj. (zysku lub straty w zależności od podjętej przez obie grupy decyzji).

Z doświadczeń wynika, że taka propozycja skierowana do grup, ale w momencie/w dniu, którego dotyczy decyzja, może zaowocować zwrotem akcji, zmusza do refleksji, do zmiany strategii postępowania, co w rezultacie stanowi ciekawy i ważny materiał do omówienia, mniej frustrujący niż często występująca i wybierana przez grupy do końca strategia dynamit/dynamit.

4. Refleksja wynikająca z doświadczenia

Po zakończeniu symulacji OP prosi o wyjście z ról i zaprasza wszystkich do powrotu do dużej grupy – tak, aby dyskusja nie toczyła się między przeciwnymi grupami, tylko w dużym gronie. OP omawia doświadczenie OU według pytań: *Jak można uzyskać najwyższy maksymalny wynik, uwzględniając wybory drugiej grupy? Jaki byłby zysk, gdyby używano tylko kilofów? Jakie były motywy podejmowania decyzji o użyciu kilofa i dynamitu? Jaki był motyw użycia dynamitu (szybki zysk) i kilofa (współpraca) po raz pierwszy? Czym kierowaliście się, podejmując decyzję o zastosowaniu kolejnych narzędzi? Czy pamiętaliście o celu pracy – jeśli nie, to dlaczego? A jakie emocje pojawiły się podczas waszej pracy, i w jaki sposób wpłynęły na Wasze działanie i Wasze decyzje? Dlaczego zrezygnowaliście ze spotkania i rozmowy sztygarów? (Pytanie zadajemy, jeśli taka sytuacja wystąpiła). W razie potrzeby OP może zadać pytania dodatkowe: *Co wydarzyło się podczas spotkania i rozmowy sztygarów? Co sprzyjało wybieraniu strategii kilof, a co Wam przeszkadzało w podjęciu decyzji użycia tego narzędzia? Jakie wnioski z tej symulacji mogą być przydatne we współpracy z rodzicami?**

OP podkreśla wnioski:

- Pierwszy dzień i wybór narzędzia dostarcza drugiej grupie informacji, czy będziemy partnerami, czy dążymy do zysku cudzym kosztem.
- Wybieranie strategii kilof/kilof buduje zaufanie.
- Jeśli wybieramy dynamit (tym samym tworząc konflikt) – każda ze stron notuje straty.
- Nawet jeśli ktoś odniesie korzyść w wypadku strategii agresywnej, to ten zysk jest krótkotrwały, ponieważ trudno potem o chęć współpracy.
- Używając dynamitu – tworzymy sytuację braku zaufania od początku lub burzimy zaufanie, tworzymy chęć odwetu drugiej strony, przez co straty mogą rosnąć i stają się trudne do odrobienia.
- Zaufanie to potężny kapitał przekładający się na zysk, łatwo je jednak stracić i trudno odzyskać.

5. Podsumowanie

OP tworzy powiązanie wniosków z gry z obszarem współpracy z rodzicami, stawiając pytanie: *Jak możemy przenieść te wnioski na grunt współpracy rodzice–szkoła?* OU w parach (każda para złożone jest z osób należących wcześniej do dwóch różnych grup) wypełniają otrzymany materiał (Obszar III Moduł 3.3 Zał. 12 Wnioski Kopalnia srebra). OU dzielą się na forum swoimi przemyśleniami. OP zapisuje podawane przez OU wnioski na flipcharcie. Po zakończeniu omawiania i zapisaniu wszystkich wniosków OP przechodzi do części związanej z powstawaniem konfliktów oraz zarysem znaczenia negocjacji i mediacji. W wypadku konfliktów OP prezentuje miniwykład, korzystając z materiału (Obszar III Moduł 3.3 Zał. 13 Prezentacja).



Materiały szkoleniowe:

- Obszar III Moduł 3.3 Zał. 11 Instrukcja Kopalnia srebra
- Obszar III Moduł 3.3 Zał. 12 Wnioski Kopalnia srebra
- Obszar III Moduł 3.3 Zał. 13 Prezentacja

Materiały biurowe:

- flipchart lub tablica
- 3 kolorowe flamastry
- stoper

Obszar III Moduł 2: Dyrektor szkoły jako lider społeczny oraz współtwórca polityki rządowej i samorządowej we wspólnotach lokalnych.

III.2.3

Zagadnienie 3: Komunikacja publiczna w szkołach



Cel sesji: Rozpoznanie sytuacji szkoły jako uczestnika procesu komunikacji publicznej. Refleksja nad angażowaniem się szkoły w komunikację marketingową i nad konsekwencjami tego angażowania.



Czas: 90 minut



Sposób pracy: warsztat

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Określenie cech, celów i wartości publicznej komunikacji

OU pracują z parach. OP stawia pytania: *Czym charakteryzuje się komunikacja publiczna? Jakie są cele komunikowania się publicznego? Jakie wartości są ważne dla obywatela komunikującego się z organizacją publiczną (a więc i ze szkołą publiczną)?* OU zapisują odpowiedzi na kartkach samoprzylepnych. OP zbiera je po każdym pytaniu, kategoryzuje i przykleja na plakacie.

Podsumowując, OP zadaje pytanie: *Jakie są pożądane cechy komunikatu publicznego w kontekście celów i wartości, o których rozmawialiście?* OP moderuje dyskusję na forum i zapisuje na plakacie pojawiające się nowe wnioski.



Czym charakteryzuje się komunikacja publiczna?



Czego od szkoły oczekuje społeczność w obszarze komunikowania publicznego?

3. Szkoła jak organizacja publiczna

OU zastanawiają się nad odpowiedzią na pytanie: *Czego od szkoły oczekuje społeczność w obszarze komunikowania publicznego?* OU biorą pod uwagę cele i wartości związane z komunikacją publiczną oraz funkcjonowaniem szkoły, a także pożądane cechy komunikatu publicznego. Zastanawiają się: *Jak należy komunikować się ze społecznością szkoły? (Jacy są wewnętrzni adresaci komunikatów?) Jak szkoła powinna komunikować się z otoczeniem zewnętrznym (głównie społecznością lokalną; tu ważna też komunikacja instytucjonalna)?* OP dzieli OU na czteroosobowe zespoły. Zadaniem zespołów jest tworzenie map mentalnych, które będą zawierały refleksje dotyczące następujących zagadnień: *Kto ma komunikować – jaki(cy) nadawca(y)? Komu komunikować (odbiorcy)? Co komunikować (zawartość treściowa przekazu)? Jak komunikować: komunikacja bezpośrednia (jakie wykorzystywać sposoby komunikacji bezpośredniej) i medialna (jakie wykorzystywać media?)* Przedstawiciele zespołów prezentują rezultaty swojej pracy na forum. OP prosi o pytania lub uzupełnienia po każdym wystąpieniu.

4. Debata na temat jakości komunikacji publicznej szkoły

Jeśli wystarczy czasu, OP proponuje dyskusję. Wskazuje na oczekiwania, jakie wobec szkoły formułują autorytety zajmujące się komunikacją społeczną. OP stawia tezę: *Szkoła powinna prowadzić działania związane z komunikacją marketingową, budując tym samym swój wizerunek, a następnie formuje kontrtezę: Nieprawdą jest, że szkoła powinna prowadzić działania związane z komunikacją marketingową, budując tym samym swój wizerunek.* OU są podzieleni na dwie grupy – obrońców i przeciwników tezy. W grupach OU opracowują argumenty do dyskusji. Wybierają także trzech przedstawicieli, którzy wezmą udział w debacie. OP pełni rolę marszałka debaty, jeden z OU rolę sekretarza. OP w roli marszałka kieruje debatą, wykorzystując zasady jej prowadzenia.

5. Podsumowanie

OU zastanawiają się, czego ważnego dowiedzieli się na temat komunikacji publicznej szkoły, wykorzystując technikę zdań niedokończonych. Na koniec OP rozdaje materiał (J. Kołodziejczyk, *Marketing Communication as an Element of Public Communication at Schools*, ATINER'S Conference Paper Series, No: EDU2014-1117, Athens 2014, www.atiner.gr/journals/business/2014-1-X-Y-Kolodziejczyk.pdf).



Materiały szkoleniowe:

- J. Kołodziejczyk, *Marketing Communication as an Element of Public Communication at Schools*, ATINER'S Conference Paper Series, No: EDU2014-1117, Athens 2014, www.atiner.gr/journals/business/2014-1-X-Y-Kolodziejczyk.pdf

Materiały biurowe:

- flipchart
- karteczki samoprzylepne
- flamastry

Obszar VI Moduł 7: Refleksyjność.

VI.7.6

Zagadnienie 6: Zdania podsumowujące



Cel sesji: Podsumowanie zjazdu.



Czas: 45 minut



Sposób pracy: praca indywidualna lub forum dyskusyjne online

SCENARIUSZ

1. OP przedstawia cele sesji i sposoby pracy nad nimi

2. Zdania podsumowujące

OU w parach rozmawiają na temat tego, co było dla nich najistotniejsze w czasie zjazdu. OP wypisuje na flipcharcie początki zdań do dokończenia:

- Dowiedziałam(łem) się...
- Wykorzystam w praktyce...
- Odłożę na później...

OU indywidualnie przygotowują krótkie odpowiedzi i w rundce dzielą się swoją refleksją.



Materiały biurowe:

- flipchart
- flamastry

Zadania rozwojowe po dziewiątym zjeździe

Poza zadaniami rozwojowymi zapisanymi w sesjach realizowanych w zjeździe OU wykonują:

- pracę zaliczeniową: Koncepcje funkcjonowania i rozwoju szkoły/placówki,
- uzupełniają po zjeździe Dziennik uczenia się,
- podejmują na forum dyskusje związane z zadaniami rozwojowymi,
- piszą ponownie sześć esejów na następujące tematy:

Przywództwo – jak rozumiem ten termin, czy i jak zmieniło się moje rozumienie po pierwszym spotkaniu, po całym kursie, czym jest przywództwo edukacyjne? Jaka jest odpowiedzialność dyrektora/dyrektorki?

Współpraca – jak rozumiem ten termin, czego dowiedziałam(łem) się o swoich mocnych i słabych stronach jako członek/członkini zespołu. Czego dowiedziałem się o swoich mocnych i słabych stronach jako członek zespołu po pierwszym spotkaniu? Jaka jest odpowiedzialność dyrektora/dyrektorki?

Szkoła – czym jest szkoła, jak zmieniło się moje rozumienie szkoły we współczesnym świecie po pierwszym spotkaniu? Jaka jest odpowiedzialność dyrektora/dyrektorki?

Uczenie się – jak rozumiem ten termin, czego dowiedziałam(łem) się o sobie jako osobie uczącej się (swoje uwagi możesz odnieść do wyników jakie uzyskałeś/uzyskałaś, wypełniając kwestionariusz „Mój styl uczenia się”), kto jest odpowiedzialny, gdzie zachodzi uczenie się? Jaka jest odpowiedzialność dyrektora/dyrektorki?

Rozwój – jak rozumiem ten termin, co decyduje o rozwoju ludzi, jak zapewnić prawidłowy rozwój, czy coś się zmieniło w Twoim myśleniu w wyniku zajęć na kursie? Jaka jest odpowiedzialność dyrektora/dyrektorki?

Lider – jak rozumiem ten termin, kto moim zdaniem powinien być liderem we współczesnej szkole, jaką funkcję powinien pełnić? Jaka jest odpowiedzialność dyrektora/dyrektorki?

Materiały: Dziennik uczenia się.

Forma: zapisanie pliku w elektronicznym portfolio kursu, dyskusja na forum kursu.

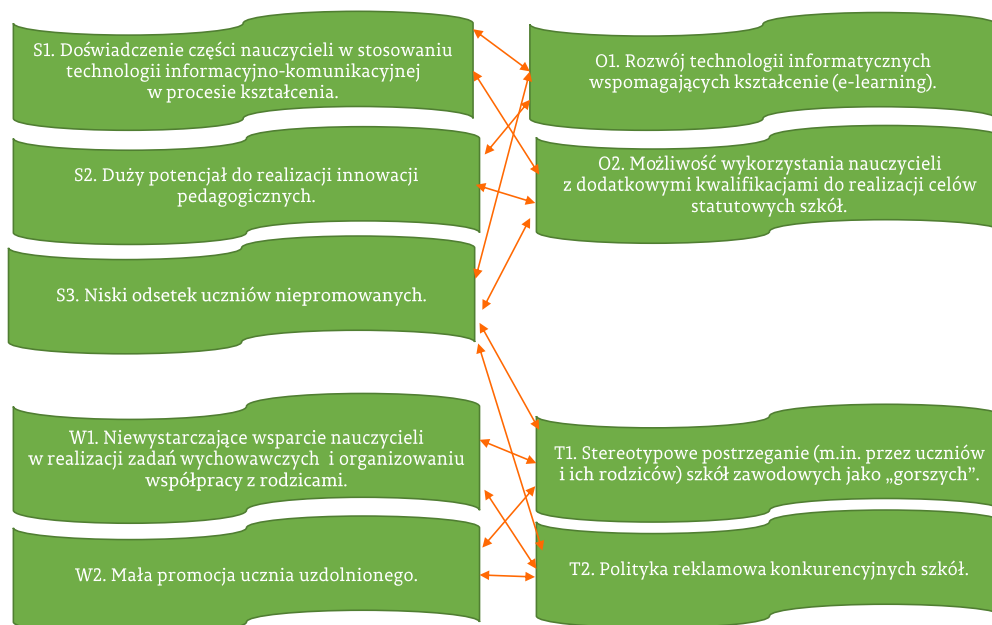
Kiedy do wykonania: przed kolejnym zjazdem.

Notatki

Załączniki

V.3.1 Zał. 1: Prezentacja	30
V.3.2 Zał. 1: TOWS	35
V.3.2 Zał. 2: SWOT	36
V.3.2 Zał. 3: Strategie rozwojowe szkoły	37
V.3.3 Zał. 1: Cele SMART	38
V.3.3 Zał. 2: Cele strategiczne i operacyjne	39
V.3.3 Zał. 3: Planowanie z przyszłości	39
V.3.4 Zał. 1: Planowanie ewaluacji strategii	40
III.4.1 Zał. 1: PPP/ODN	40
III.4.1 Zał. 2: Szkoły	41
III.4.1 Zał. 3: Uczelnie	41
III.3.1 Zał. 11: Współpraca dyrektora z rodzicami – zasady diagnozy	42
III.3.2 Zał. 1: Pre-work – analiza form współpracy	43
III.3.2 Zał. 10: Aktywizowanie rodziców	44
III.3.2 Zał. 8: Joyce Epstein	45
III.3.2 Zał. 9: Jigsaw	46
III.3.3 Zał. 11: Instrukcja Kopalnia srebra	47
III.3.3 Zał. 12: Wnioski Kopalnia srebra	48
III.3.3 Zał. 13: Prezentacja	49

Prezentacja

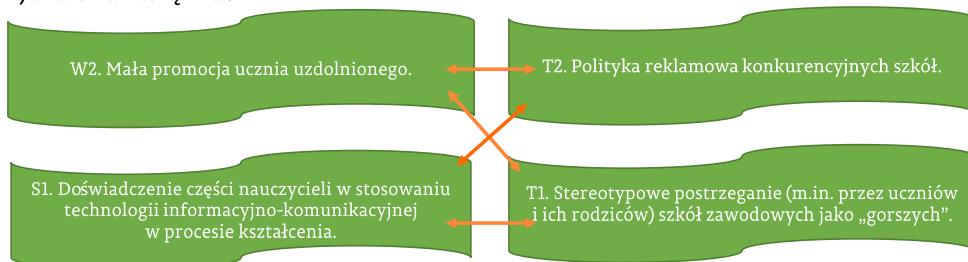


BADANIE WZAJEMNYCH WPŁYWÓW MIĘDZY CZYNNIKAMI

Identyfikacja, które z czynników są pierwszorzędne, a które drugorzędne, następuje przez ocenę wpływu (pozytywnego i negatywnego) wybranych czynników na rozwój szkoły według skali:

- a) nie wpływa (nie przeszkadza) – 0,
- b) wpływa (przeszkadza) słabo – 1,
- c) wpływa (przeszkadza) średnio – 2,
- d) wpływa (przeszkadza) znacznie – 3.

Jaka siła związku?



PODEJŚCIE „Z ZEWNĄTRZ DO WEWNĄTRZ” (MACIERZ TOWS)

TOWS		Sily (S)					Słabości (W)				
		S1	S2	S3	S4	Σ	W1	W2	W3	W4	Σ
Szanse (O) O1 O2 O3 ... Oi	O1										
	O2	Czy szansa (i) potęguje siłę (j)?					Czy szansa (i) pozwala przewyżnić słabość (j)?				
	O3										
	O4										
	Σ										
Zagrożenia (T) T1 T2 ... Tj	T1										
	T2	Czy zagrożenie (i) osłabia siłę (j)?					Czy zagrożenie (i) spotęguje słabość (j)?				
	T3										
	T4										
	Σ										

ANALIZA TOWS – PRZYKŁAD

Czy zagrożenie potęguje słabość?

T2. Polityka reklamowa konkurencyjnych szkół.

W2. Mała promocja ucznia uzdolnionego.

Czy zagrożenie spotęguje słabość?

T1. Stereotypowe postrzeganie (m.in. przez uczniów i ich rodziców) szkół zawodowych jako „gorszych”.

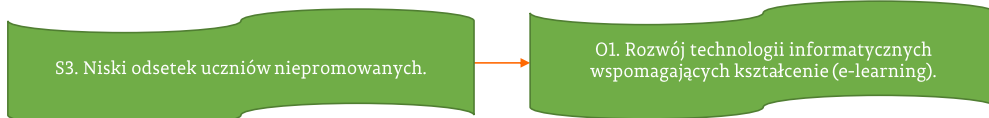
W2. Mała promocja ucznia uzdolnionego.

PODEJŚCIE „OD WEWNĄTRZ NA ZEWNĄTRZ” (MACIERZ SWOT)

SWOT		Szanse (O) O1 O2 O3 ... Oj					Zagrożenia (T) T1 T2 ... Tj				
		O1	O2	O3	O4	Σ	T1	T2	T3	T4	Σ
Siły (S) S1 S2 S3 S4 ... Sj	S1	<i>Czy siła(i) pozwala wykorzystać szansę (j)?</i>					<i>Czy siła (i) pozwala przewyżżyć (zredukować) zagrożenie (j)?</i>				
	S2										
	S3										
	S4										
	Σ										
Słabości (W) W1 W2 W3 W4 ... Wj	W1	<i>Czy słabość (i) nie pozwala wykorzystać szansy (prowadzi do utraty szansy) (j)?</i>					<i>Czy słabość (i) wzmocni niekorzystne oddziaływanie zagrożenia (j)?</i>				
	W2										
	W3										
	W4										
	Σ										

ANALIZA SWOT - PRZYKŁAD

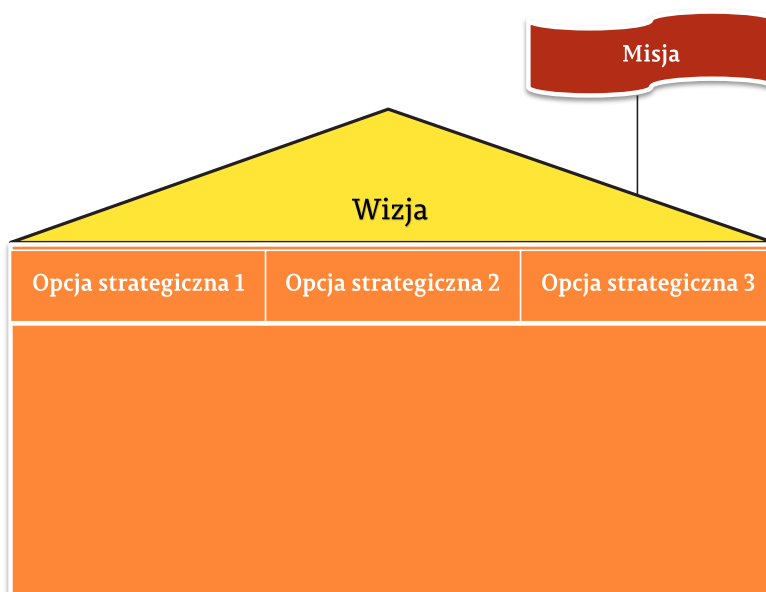
Czy siła pozwala wykorzystać szansę?



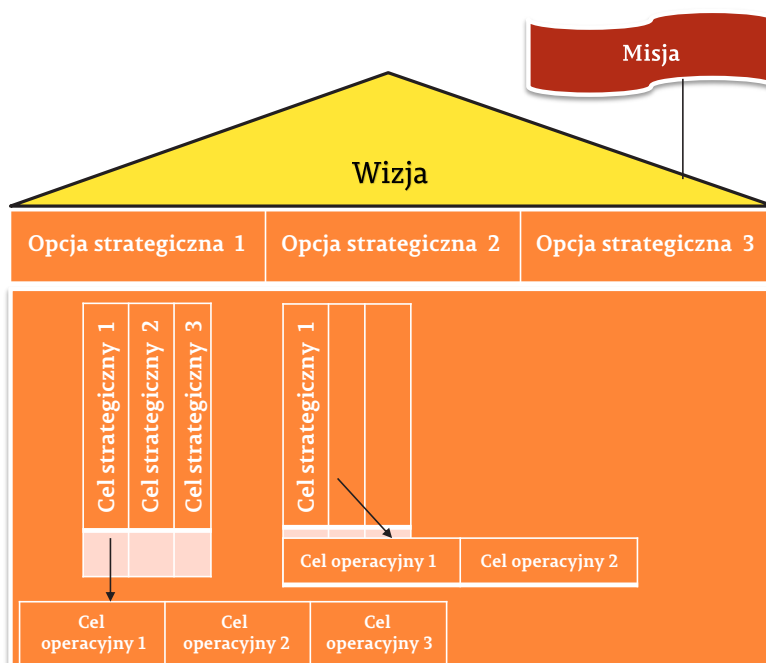
Czy słabość prowadzi do utraty szansy?



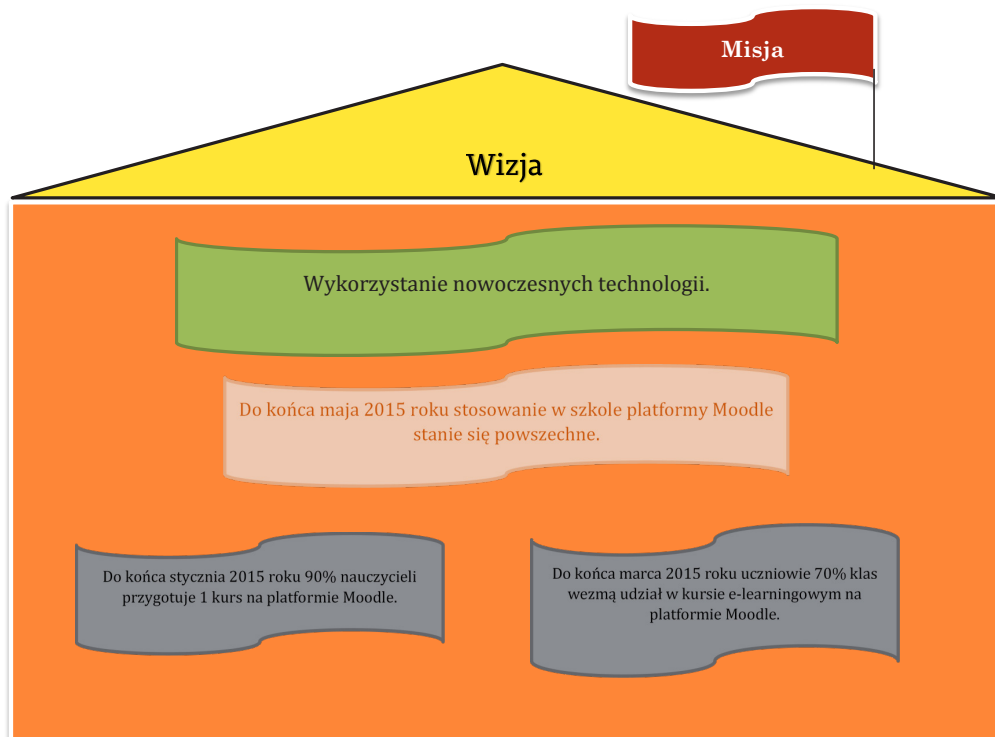
ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU SZKOŁY



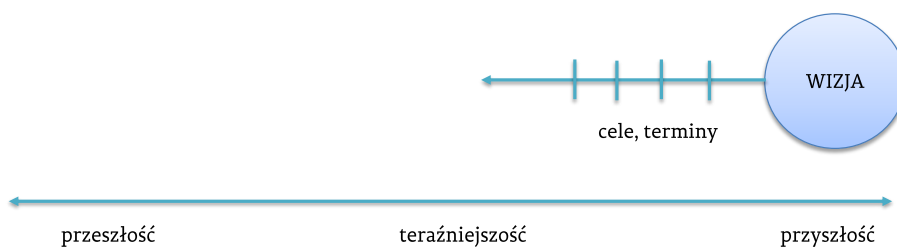
ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU SZKOŁY



ELEMENTY STRATEGII ROZWOJU SZKOŁY



PLANOWANIE Z PRZYSZŁOŚCI



Rys. 2. Planowanie z przyszłości

Źródło: opracowanie własne.

Obszar V Moduł 3.2 Zał. 1

TOWS

I. Proszę określić wzajemny wpływ **wszystkich zagadnień**, stosując do oceny wzajemnego wpływu skalę 0–3:

- nie wpływa (nie przeszkadza) – 0,
- wpływa (przeszkadza) słabo – 1,
- wpływa (przeszkadza) średnio – 2,
- wpływa (przeszkadza) znacznie – 3.

Pytania:

- Czy szansa (O) potęguje siłę (S)?
- Czy szansa (O) pozwala przewyciężyć słabość (W)?
- Czy zagrożenie (T) osłabia siłę (S)?
- Czy zagrożenie (T) potęguje słabość (W)?

II. Proszę zsumować wartości liczbowe w każdej z ćwiartek. W której ćwiartce suma powiązań ma największą wartość?

Tab. 3. Macierz TOWS

		SIŁY								SŁABOŚCI							
		S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Σ	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Σ
SZANSE	O1																
	O2																
	O3																
	O4																
	O5																
	O6																
	O7																
ZAGROŻENIA	T1																
	T2																
	T3																
	T4																
	T5																
	T6																
	T7																

Źródło: opracowanie własne.

Obszar V Moduł 3.2 Zał. 2

SWOT

I. Proszę określić wzajemny wpływ wszystkich zagadnień zgodnie, stosując do oceny wzajemnego wpływu skalę 0–3:

- nie wpływa (nie przeszkadza) – 0,
- wpływa (przeszkadza) słabo – 1,
- wpływa (przeszkadza) średnio – 2,
- wpływa (przeszkadza) znacznie – 3.

Pytania:

- Czy siła (S) pozwala wykorzystać szansę (O)?
- Czy siła (S) pozwala przezwyciężyć zagrożenie (T)?
- Czy słabość (W) prowadzi do utraty szansy (O)?
- Czy słabość (W) wzmocni niekorzystne oddziaływanie zagrożenia (T)?

II. Proszę zsumować wartości liczbowe w każdej z ćwiartek. W której ćwiartce suma powiązań ma największą wartość?

Tab. 4. Macierz SWOT

		SZANSE								ZAGROŻENIA							
		O1	O2	O3	O4	O5	O6	O7	Σ	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	Σ
SIŁY	S1																
	S2																
	S3																
	S4																
	S5																
	S6																
	S7																
SŁABOŚCI	W1																
	W2																
	W3																
	W4																
	W5																
	W6																
	W7																

Źródło: opracowanie własne.

Obszar V Moduł 3.2 Zał. 3

Strategie rozwojowe szkoły

Zadanie domowe

Proszę zapoznać się z poniższymi opisami strategii rozwojowych szkoły.

Strategia agresywna (maxi-maxi): polega na maksymalnym wykorzystaniu synergii występującej między silnymi stronami i szansami w otoczeniu. Jest to strategia silnej ekspansji i zdywersyfikowanego rozwoju. Działania charakterystyczne dla tej strategii to:

- aktywne wykorzystywanie pojawiających się szans,
- wzmacnianie pozycji na rynku,
- przejmowanie organizacji o podobnym profilu,
- koncentracja zasobów na konkurencyjnych produktach.

Strategia konserwatywna (maxi-mini): polega na minimalizowaniu negatywnego wpływu otoczenia przez wykorzystanie potencjału organizacji. Działania charakterystyczne dla tej strategii to:

- selekcja usługi edukacyjnej,
- segmentacja (podział) rynku,
- redukcja kosztów,
- ulepszanie produktów konkurencyjnych,
- rozwój rynków,

- rozwój usługi edukacyjnej,
- wchodzenie z nową usługą edukacyjną na nowe rynki.

Strategia konkurencyjna (mini-maxi): polega na eliminowaniu słabych stron oraz budowaniu jej siły przez wykorzystanie istniejących szans. Działania charakterystyczne dla tej strategii to:

- powiększanie zasobów finansowych,
- ulepszanie procesu dostarczania usługi edukacyjnej,
- redukcja kosztów,
- usprawnienie organizacji,
- inwestowanie w utrzymanie zdolności konkurencyjnej.

Strategia defensywna (mini-mini): polega na zapewnieniu przetrwania przez minimalizowanie wpływu zarówno słabości, jak i zagrożeń ze strony otoczenia. W innej sytuacji strategia ta powinna prowadzić do wyciągnięcia maksymalnych korzyści przed likwidacją. Działaniem charakterystycznym dla tej strategii jest przede wszystkim redukcja kosztów.

Jaką strategię rozwoju można zaproponować mojej szkole? Jakie działania należy podjąć, aby realizować wskazaną strategię? Proszę zaproponować po 1 działaniu w perspektywie 1 roku, 3 lat, 5 lat.

Działanie:

- Perspektywa 1 roku –
- Perspektywa 3 lat –
- Perspektywa 5 lat –

Obszar V Moduł 3.3 Zał. 1

Cele SMART

Poniżej zapisano 5 celów. Proszę zweryfikować, czy spełniają one poszczególne kryteria SMART. Jeśli cel spełnia dane kryterium, należy wpisać w odpowiednie pole 'T', jeśli nie 'N', jeśli trudno jednoznacznie stwierdzić – '?'. W wypadku jeśli któreś z kryteriów nie jest jednoznacznie spełnione, należy odpowiednio przeredagować cel i wpisać go w wierszu poniżej.

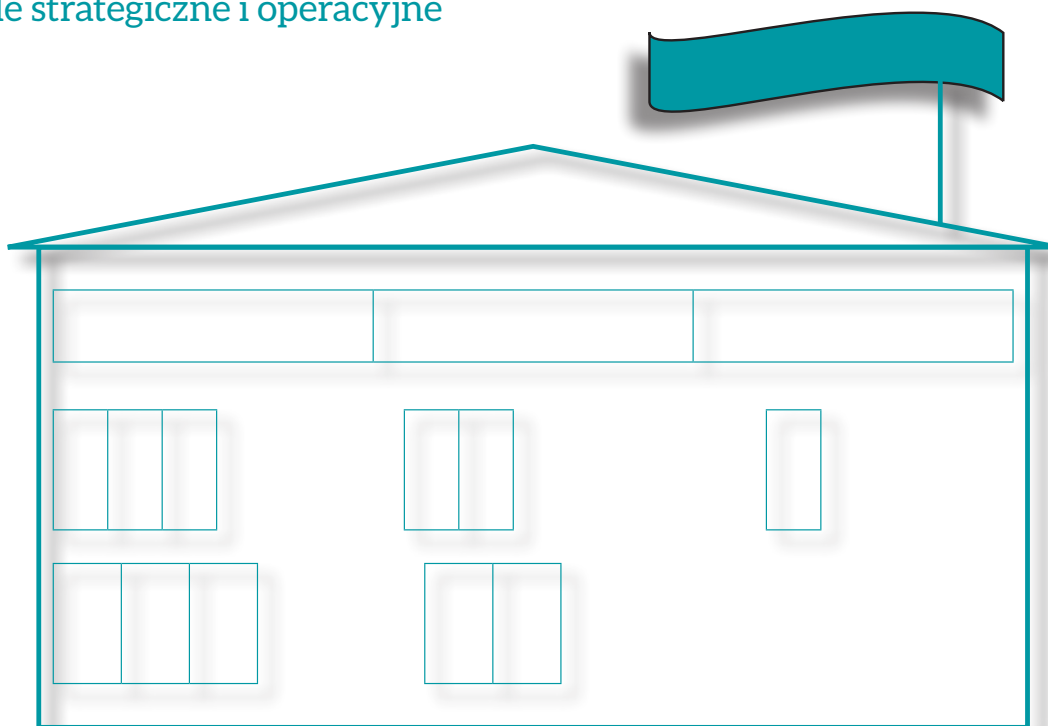
Tab. 5. Cele SMART

Lp.	Cel	S	M	A	R	T
1	Nauczyciele w bieżącym roku szkolnym poświęcili więcej czasu na samodoskonalenie, tak by poznać zasady efektywnego przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych.					
2	50% nauczycieli zmobilizowało jak największą liczbę uczniów z klas drugich do wypełnienia ankiet i opracowania zebranych wyników za pomocą formularza przygotowanego w ramach koła zainteresowań.					
3	Nauczyciel informatyki w ciągu 3 tygodni przygotował samodzielnie ankietę dotyczącą wykorzystania tablicy interaktywnej przez nauczycieli szkoły.					
4	Wszyscy nauczyciele przygotowali w ciągu 7 dni sprawozdanie z realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych w minionym półroczu (wzorem lat ubiegłych).					
5	Wzbogacenie oferty edukacyjnej szkoły, w wyniku czego nastąpi pełna realizacja podstawy programowej.					

Źródło: opracowanie własne.

Obszar V Moduł 3.3 Zał. 2

Cele strategiczne i operacyjne



Rys. 3. Cele strategiczne i operacyjne

Źródło: opracowanie własne.

Obszar V Moduł 3.3 Zał. 3

Planowanie z przyszłości

Tab. 6. Planowanie z przyszłości

Opcja strategiczna			
Cel strategiczny			
Cel operacyjny			
Działania			
Grupa docelowa działania			
Realizatorzy działania			
Czas			
Potrzebne zasoby			
Rezultaty (kryteria sukcesu)			

Źródło: opracowanie własne.

Obszar V Moduł 3.4 Zał. 1

Planowanie ewaluacji strategii

Tab. 7. Planowanie ewaluacji strategii

Przedmiot ewaluacji	Strategia rozwoju szkoły
Wartość(i) ewaluacji	
Pytania badawcze	
Źródła i metody zbierania danych	
Harmonogram ewaluacji	

Źródło: opracowanie własne.

Obszar III Moduł 4.1 Zał. 1

PPP/ODN

Zastanów się, w jaki sposób można wzmocnić współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i ośrodkiem doskonalenia nauczycieli.

Tab. 8. Współpraca między poradnią psychologiczno-pedagogiczną a ośrodkiem doskonalenia nauczycieli

Placówka	Działanie	Forma współpracy
ODN	Szkolenie rady pedagogicznej.	Zaproszenie specjalistów z ODN do przeprowadzenia szkolenia.

Źródło: opracowanie własne.

Obszar III Moduł 4.1 Zał. 2

Szkoły

Zastanów się i opisz możliwe formy współpracy Twojej placówki z innymi szkołami (wszystkich etapów: podstawowymi, gimnazjalnymi i ponadgimnazjalnymi).

Tab. 9. Współpraca między szkołami

Placówka	Działanie	Forma współpracy
Szkoła podstawowa	Pomoc słabszym uczniom.	Uczniowie o wysokich zdolnościach stają się tutorami młodszych kolegów.

Źródło: opracowanie własne.

Obszar III Moduł 4.1 Zał. 3

Uczelnie

Zastanów się i opisz możliwe formy współpracy Twojej placówki z uczelniami wyższymi (w tym: uniwersytety, politechniki, uniwersytety III wieku, Centra Kształcenia Ustawicznego itp.).

Tab. 10. Współpraca placówki z uczelniami wyższymi

Placówka	Działanie	Forma współpracy
Uniwersytet III wieku	Organizacja zajęć.	Udostępnienie pomieszczeń szkolnych. Zaproszenie ciekawych uczestników na spotkanie z uczniami. Zorganizowanie wspólnych warsztatów dla uczniów i słuchaczy uniwersytetu.

Źródło: opracowanie własne.

Obszar III Moduł 3.1 Zał. 11

Współpraca dyrektora z rodzicami – zasady diagnozy

Zasady do wykorzystania przy tworzeniu narzędzi i planowaniu badania diagnozującego współpracę szkoły z rodzicami.

- Poinformuj potencjalnych respondentów, że udział w badaniu jest dobrowolny i anonimowy. Wyjaśnij, kto i w jakim celu realizuje badanie. Poproś o zgodę na udział w badaniu. Podziękuj za gotowość uczestnictwa w badaniu.
- Opracuj metryczkę (uwzględnij w niej zmienne, które uważasz za istotne z punktu widzenia celu badania, celu narzędzia, kategorii respondenta).
- Opracuj listę poszukiwanych informacji, które chcesz uzyskać dzięki badaniu, uporządkuj je według ważności.
- Konstruując narzędzie badawcze (np. ankietę), zastanów się, jaki czas może/zechce poświęcić na udział w badaniu (np. na wypełnienie ankiety) potencjalny respondent. Pamiętaj o celu badania, o wielkości grupy, do której chcesz skierować ankietę, o zakresie i liczbie danych, które pozyskasz dzięki badaniu i które następnie będziesz analizował(a).
- Pytania sformułuj w sposób jasny i przejrzysty. Rodzice/nauczyciele nie udzielą odpowiedzi

na pytania, których nie rozumieją. Unikaj terminów specjalistycznych, metafor, które mimo iż dla Ciebie są jasne, dla ankietowanych mogą być niezrozumiałe.

- Nie stosuj pytań sugerujących odpowiedź – np. Czy zgadza się Pan/Pani, że współpraca szkoły z rodzicami jest ważna? W jednym pytaniu odnoś się do jednej rzeczy, zacznij od pytań o kwestie ogólne, a następnie przejdź do zagadnień szczegółowych.
- Jeśli narzędziem jest ankieta, stwórz schemat odpowiedzi, np. tam, gdzie to możliwe, zastosuj kafeterię „Tak / Nie / ewentualnie Nie mam zdania”, wprowadź pola typu „checkbox” do zaznaczenia jednej lub kilku wybranych odpowiedzi. Jeśli pytania wymagają oceny czegoś, zastosuj skalę numeryczną ze skrajnymi wartościami: 0 – nie do zaakceptowania, 5 – doskonałe. Pytania otwarte są możliwe, pamiętaj jednak, że odpowiedź na nie zajmuje respondentowi relatywnie więcej czasu, a od badacza wymaga analizy jakościowej w celu zbudowania kategorii zjawisk/odpowiedzi, a następnie kodowania odpowiedzi zgodnie z opracowanymi kategoriami. Stosuj pytania otwarte tam, gdzie uważasz to za bezwzględnie konieczne.
- Zastanów się nad sposobem dystrybucji ankiety (internetowo, na platformie czy listownie z kopertą zwrotną, a może podczas spotkań z rodzicami).

Obszar III Moduł 3.2 Zał. 1

Pre-work – analiza form współpracy

Tab. 11. Analiza form współpracy

Partnerzy do współpracy	Podejmowane działania
Rada rodziców	
Trójki klasowe	
Rodzice – przedsiębiorcy	
Rodzice – specjaliści	
Pozostali rodzice	

Źródło: opracowanie własne.

Obszar III Moduł 3.2 Zał. 10

Aktywizowanie rodziców

Tab. 12. Aktywizowanie rodziców

Sytuacja częsta	Sytuacja pożądana
Wywiadówka Najważniejsza rola nauczyciela Omawianie: ocen, trudności, finansów Niska aktywność rodziców	Spotkanie rodziców Inne ustawienie stołów – tak by wszyscy mogli się widzieć, przygotowanie kawy, ciasta Tematyka spotkania uzależniona od potrzeb rodziców (np. naj- pierw: informacje od nauczyciela, potem czas na rozmowę) Organizacja wspólnych przedstawień, koncertów, meczy, balów, warsztatów i spotkań tematycznych (zaangażowanie rodziców: fotograf, cukiernik, kosmetyczka, fryzjer itp.)
Regulamin Rodzice otrzymują regulamin bez możliwości modyfikacji	Rodzice jako współtwórcy zasad Wykorzystanie rodziców jako ekspertów (prawnik, lekarz, psy- cholog, nauczyciel itp.)
Finanse Obowiązkowe składki	Inicjatywy Kiermasze Szukanie sponsorów Projekty
Pomysły wypracowane na zajęciach	

Źródło: opracowanie własne.

Obszar III Moduł 3.2 Zał. 8

Joyce Epstein

Koncepcja Joyce Epstein wyróżniająca sześć typów partnerskiego współdziałania rodziny, szkoły i społeczności lokalnej:

Rodzicielstwo

Tworzenie domowego środowiska wspierającego uczące się dzieci: zmiany w warunkach domowych, aby wspierały one edukację dziecka, kursy, warsztaty, kasety wideo dla rodziców prezentujące możliwości wspierania rozwoju dziecka (np. ukazujące, jak pomagać dziecku uczestniczącemu w kursie nauki czytania, pisania, rachunku pamięciowemu), realizacja programów wspierania rodziny w zakresie ochrony zdrowia, odżywiania, informacja o szkołach i możliwościach dziecka stojącego u progu kolejnego poziomu edukacji szkolnej.

Komunikacja

Poszukiwanie efektywnego komunikowania się między szkołą a domem w zakresie programu szkoły i postępów w rozwoju dzieci: indywidualne spotkania z rodzicami, których inicjatorem jest nauczyciel niezrażający się niepowodzeniami, cotygodniowe lub comiesięczne informacje pisemne o postępach dziecka i ustalenia podejmowane po konsultacji z nauczycielem, pełna informacja na temat oferty szkoły, polityki edukacyjnej, programu, perspektyw rozwoju.

Wolontariat

Organizowanie pomocy i wsparcia rodziców: dyżury rodziców podczas wyjść, wycieczek; pomoc w pracach administracyjnych i w obsłudze szkoły, rodzicielskie patrole ukierunkowane na bezpieczeństwo dzieci, praktyczny udział w wykonywaniu pomocy dydaktycznych itp.

Nauka domowa

Dostarczanie rodzicom informacji i pomysłów dotyczących pomagania dzieciom w pracy domowej: pełna informacja o wymaganych

umiejętnościach i wiadomościach dziecka (standardy edukacyjne), informowanie o przyjętym w szkole znaczeniu pracy domowej, o sposobach monitorowania pracy szkolnej i dyskusowania na jej temat w domu, informacja o sposobach pomagania uczniom w świetle uzyskanych ocen, informacja o planowanych pracach domowych, np. zaplanowanie czytania lektury w perspektywie omawiania jej w przyszłości, zadania na wakacje (np. dziecko wraz z rodzicami ma obserwować zachowanie zwierzęcia w zoo w swoim mieście), umożliwienie rodzicom udziału w lekcjach i innych formach aktywności szkoły, uczestnictwo rodziców i dzieci w corocznym określaniu indywidualnych celów edukacyjnych oraz w planowaniu dalszej drogi rozwoju ucznia (szkoła wyższego stopnia, praca).

Współdecydowanie

Włączanie rodziców w podejmowanie decyzji dotyczących życia szkoły i rozwijanie reprezentacji rodziców: powstawanie rad rodziców, stowarzyszeń, tworzenie ciał doradczych do spraw np. bezpieczeństwa, programu szkoły, różne komitety, komisje z udziałem rodziców.

Współpraca ze społecznością lokalną

Rozpoznawanie oraz integrowanie działań zaradczych i usług świadczonych szkołom, rodzicom i dzieciom przez środowisko lokalne: informacja dla rodziców o lokalnych działaniach dotyczących zdrowia, kultury, rekreacji, opieki społecznej, informacja o działalności społecznej w środowisku lokalnym, związanej z realizacją celów edukacyjnych, włączanie rodziny, jako współpartnera, w działania obywatelskie, samorządowe, kulturalne, gospodarcze, budżetowe, ekologiczne gminy na rzecz rodziny i dziecka, uczestnictwo absolwentów szkół w realizacji programów dla uczniów.

Źródło: M. Mendel, *Edukacja społeczna. Partnerstwo rodziny, szkoły i gminy w perspektywie amerykańskiej*, Adam Marszałek, Toruń 2001.

Jigsaw

Tab. 13. Rola i zadania rady rodziców / rady szkoły

Rola	Zadania

Źródło: opracowanie własne.

Inicjatywy, które mogą być podejmowane przez rodziców w szkole:

Pomysły na to, jak budować i utrzymać dobrą, efektywną współpracę z rodzicami:

Obszar III Moduł 3.3 Zał. 11

Instrukcja Kopalnia srebra

Kopalnia srebra – gra strategiczna

Dwie firmy górnicze wykupiły koncesje na eksploatację góry zawierającej pokłady srebra. Wyobraźcie sobie, że jesteście dwiema ekipami górników (A i B). Obie ekipy rozpoczynają eksploatację jednocześnie, ale każda pracuje oddzielnie, drążąc swój własny szyb do wnętrza góry.

Waszym celem jest osiągnięcie maksymalnego zysku, czyli wydobycie jak największej ilości srebra.

Ekipy górników mają do wyboru dwa sposoby (narzędzia) eksploatacji srebra:

- 1) Kilof – wówczas dzienny urobek jest mniejszy i praca trwa dłużej, ale posługiwanie się tym narzędziem nie wpływa na efekty pracy ekipy przeciwnej.
- 2) Dynamit – wydobycie odbywa się szybciej, ale wstrząsy zasypują chodnik drążony przez

drugą ekipę, wydłużając ich pracę i zmniejszając zyski.

Wszyscy górnicy są świadomi konsekwencji użycia obu sposobów.

Każda grupa codziennie ustala, jakim narzędziem będzie się posługiwać, a sztygar notuje decyzję na kartce. Jedna ekipa nie wie, jaką decyzję podejmuje tego dnia grupa druga.

Możliwy urobek w ciągu dnia pracy:

Tab. 14. Punktacja gry – Kopalnia srebra

Narzędzie	Rezultat (zysk)
Kilof / kilof	+ 25 kg / +25 kg
Kilof / dynamit	-50 kg / +50 kg
Dynamit / dynamit	-100 kg / -100 kg

Źródło: opracowanie własne.

Obie ekipy pracują przez 2 tygodnie po 5 dni w tygodniu.

Każdego kolejnego dnia sztygar przekazuje po cichu decyzję swojej ekipy prowadzącemu.

Obszar III Moduł 3.3 Zał. 12

Wnioski Kopalnia srebra

Tab. 15. Wnioski

Najciekawsze wnioski z dyskusji	Jak te wnioski mogą pomóc / jak możemy je przenieść na grunt współpracy rodzice-szkoła

Źródło: opracowanie własne.

Prezentacja

KONFLIKT, NEGOCJACJE, MEDIACJE

KONFLIKT

Dwie zależne od siebie strony
dostrzegają niemożność
jednoczesnego zaspokajania swoich
potrzeb i podejmują działania w celu
zmiany sytuacji.

Podział konfliktów ze względu na liczbę zaangażowanych osób:

- konflikt intrapersonalny – wewnętrzny – między dwiema ważnymi potrzebami lub między potrzebą a ważnymi wartościami (chciałbym, a boję się),
- konflikt interpersonalny – między dwiema lub trzema osobami,
- konflikt grupowy – między jednostką a grupą (np. instytucją) lub między grupami osób (np. w klasie).

PODŁOŻE KONFLIKTÓW

różnice poglądów, przekonań, postaw, opinii, wartości, zwykle zabarwione negatywnymi emocjami, takimi jak ból, gniew, lęk i niepokój.

TYPY KONFLIKTÓW



Rys. 4. Typy konfliktów

Źródło: opracowanie własne.

Zdarzenia najczęściej bezpośrednio wywołujące konflikty to:

- Wyrażenie krytyki przez jedną osobę, co u drugiego partnera interakcji wywołuje poczucie krzywdy lub niesprawiedliwości.
- Przywłaszczenie cudzej własności.
- Stawianie nieuprawnionych żądań.
- Odmowa spełnienia żądań lub oczekiwań partnera.
- Kumulacja przykrości. Jeden z partnerów przez dłuższy czas wysyła negatywne komunikaty lub ignoruje potrzeby i oczekiwania drugiej strony.

METODY RADZENIA SOBIE Z KONFLIKTEM

- Edukacja, dostarczenie informacji – w wypadku konfliktu danych.
- Dyskusja, „okrągły stół”.
- Interwencja (policyjna) w wypadku naruszenia prawa, zagrożenia bezpieczeństwa.;
- Terapia, leczenie (w wypadku głęboko zaburzonych relacji).
- Arbitraż, sąd.
- Negocjacje.
- Mediacje.

NEGOCJACJE

Porozumiewanie się w celu znalezienia **nowych** sposobów kierowania konfliktem, rozważenia **wielu** różnych rozwiązań i **wyboru** tych, które przyniosą możliwie najlepsze korzyści obu stronom.

Są możliwe, jeśli istnieje jakakolwiek **płaszczyzna porozumienia**, czyli gdy występują jednocześnie warunki możliwe do zaakceptowania przez obie strony.

KILKA KLASYCZNYCH TAKTYK NEGOCJACJI

- **Zarażenie entuzjazmem** – przejawianie emocjonalnego przywiązania do zajętego stanowiska.
- **Wysoki pułap** – postaw na początku duże wymagania, pozostawiając dużo miejsca na negocjacje.
- **Zdobądź prestiżowego sojusznika** – spróbuj przekonać oponenta, by zgodził się na gorsze warunki, ponieważ rzecz, w którą będzie zaangażowany, jest tego warta.
- **Źródło wyszło** – zajmij swoje stanowisko i powiedz oponentowi, że nie możesz pójść na więcej ustępstw.
- **Ograniczona władza** – negocjujesz z oponentem w dobrej wierze i kiedy jesteś gotowy podpisać umowę, mówisz: „Muszę to uzgodnić z moim szefem”.
- **Bądź cierpliwy** – jeśli stać Cię na to, by przeczekać oponenta, prawdopodobnie wygrasz więcej.

MEDIACJA

Interwencja w spór dokonana przez **akceptowalną, bezstronną i niezależną** osobę trzecią, w postaci mediatora.

Celem jest pomoc zwaśnionym stronom w dobrowolnym osiągnięciu ich **własnego, akceptowalnego** dla obu stron konfliktu porozumienia w kwestiach spornych.

FUNKCJE MEDIATORA

- Pomaga określić problem.
- Jest bezstronnym obserwatorem.
- Aktywnie słucha i organizuje przebieg komunikacji.
- Pomaga zgromadzić niezbędne informacje.
- Zachęca strony do poszukiwania rozwiązań.
- Sprawdza wykonalność zgłoszonych rozwiązań.
- Uczy strony myśleć i działać w duchu współpracy.



